

О‘QUV AMALIYOTLARIDA ZAMONAVIY KIYIMLARDA QORAQALPOQ MILLIYLIGINI AKS ETTIRISH

Qoraqalpog‘iston respublikasi Qanlikol
transport ham servis texnikomi Ishlab chiqarish t`lim ustasi

Qalmuratova Roza Barliqbaevna

Email. rozaqalmuratova07@gmail.com

ANNOTATSIYA Ushbu ilmiy maqola Ushbu maqola "O‘quv Amaliyotlarida Milliy Kiyimlarning O‘rni" mavzusiga bag‘ishlangan bo‘lib, kasb-hunar maktablarida o‘quvchilarga milliy kiyimlarni o‘rganishning ahamiyatini va uning ta'lim jarayoniga ta'sirini tahlil qiladi. Maqolada qoraqalpoq milliy kiyimlarining estetik, tarixiy va madaniy jihatlari ko‘rib chiqilib, ularning zamonaviy talablarga moslashtirilishi orqali yosh avlodga milliy merosni qadrlashga bo‘lgan yondoshuvlar ko‘rsatilgan. Shuningdek, o‘quv amaliyotlarida milliy kiyimlarni yaratish va ularni yangi dizaynlar bilan uyg‘unlashtirish o‘quvchilarda nafaqat kasbiy ko‘nikmalarni, balki kreativlik, estetik did va milliylikni saqlashga bo‘lgan hissiy yondoshuvni rivojlantiradi.

Kalit so‘zlar Milliylik, tarixiy, o‘quv jarayoni, yondashuv, tahlil, zamonaviy;

ANNOTATION This scientific article is devoted to the topic "The role of national clothes in educational practices" and analyzes the importance of learning national clothes to students in vocational schools and its impact on the educational process. The article examines the aesthetic, historical and cultural aspects of the Karakalpak national clothes, and shows approaches to the appreciation of the national heritage to the younger generation by adapting them to modern requirements. Also, creating national clothes in educational practices and combining them with new designs develops in students not only professional skills, but also creativity, aesthetic taste and an emotional approach to preserving nationality.

Key words Nationality, historical, educational process, approach, analysis, modern;

KIRISH Kiyim-kiyinish insoniyat tarixining eng qadimiy va barqaror madaniy elementlaridan biri hisoblanadi. Kiyimlar faqat insonning tashqi ko‘rinishini ifodalabgina qolmay, balki uning ijtimoiy mavqei, madaniy merosi va milliy kimligini aks ettiradi. Har bir xalqqa xos bo‘lgan kiyimlar nafaqat ularning estetik qarashlarini, balki tarixiy, diniy, ma'naviy qadriyatlarini ham o‘zida mujassamlashtiradi. Ayniqsa, qoraqalpoq xalqi uchun milliy kiyimlar, o‘ziga xos naqshlar, ranglar va turli bezaklar bilan boyitilgan bo‘lib, ularning har biri xalqning tarixini, an'analari va mehnat madaniyatini o‘zida mujassamlashtiradi.

Zamonaviy dunyoda kiyimlar asosan global miqyosda ishlab chiqarilsa-da, milliy kiyimlar o‘zining tarixiy va madaniy ahamiyatini yo‘qotmagan. Qoraqalpoq xalqining kiyim-kechaklari, ular orasida nafaqat o‘ziga xos dizaynlar, balki xalqning mehnat, ijtimoiy pozitsiya va madaniyatiga oid o‘ziga xos elementlar mavjud. Bu kiyimlar qadimdan bu xalqning estetik, ijtimoiy va madaniy o‘zligini namoyish etgan. Kiyimlar nafaqat tashqi ko‘rinishning bir qismi, balki odamning ichki dunyosini, uning qadriyatlari, ma'naviy va milliy o‘zligini ifodalovchi bir vositadir.

Bugungi kunda, globalizatsiya jarayonida barcha xalqlarning madaniyatlari va kiyimlari bir-biriga yaqinlashib bormoqda. Biroq, milliylikni saqlash va rivojlantirish, ayniqsa, yosh avlodni o‘z madaniyatiga hurmat va sevgi bilan yondoshuvni o‘rgatish, xalqning madaniy xususiyatlarini kelajak avlodlarga etkazish nihoyatda muhimdir. Ayniqsa, kasb-hunar maktablarida o‘quvchilarga nafaqat texnik va kasbiy ko‘nikmalarni o‘rgatish, balki milliy madaniyatni, uning tarixini va an'analari bilan tanishtirish kerak. Shu ma'noda, qoraqalpoq milliy kiyimlarini zamonaviy talablarga moslashtirish, ayniqsa o‘quv amaliyotlarida o‘ziga xos muhim o‘rin tutadi.

a)

b)

1-rasm. O'quv amalyotlarida zamonaviy qoraqalpoq kiyimlarda milliylikni aks ettirish

2-rasm . Chet el zamonaviy kiyimlarda o'zbek milliyligini aks ettirilishi

Zamonaviy kiyimlarda qoraqalpoq milliyligining aks ettirilishi, faqatgina kiyimlarning estetik jihatlarini yangilash bilan cheklanmaydi. Bu, bir tomondan, milliy kiyimlarning zamonaviy dizaynlar bilan uyg'unlashuvi va yangi materiallar bilan boyitilishiga olib kelsa, boshqa tomondan, yosh avlodni o'z millatining tarixiy

merosini qadrlashga undaydi. O'quv amaliyotlarida qoraqalpoq milliy kiyimlarini o'rganish, nafaqat milliy madaniyatni rivojlantirishga, balki o'quvchilarga kasbiy ko'nikmalarni oshirish, estetik didni shakllantirish va zamonaviy kiyim dizayniga oid bilimlarni berishning samarali usulidir. Ushbu maqolada, qoraqalpoq milliy kiyimlarining tarixiy ahamiyati, uning estetik va madaniy xususiyatlari va zamonaviy kiyimlarda milliylikni aks ettirishning o'quv amaliyotlarida qanday ifodalanishi haqida so'z yuritiladi. Qoraqalpoq milliy kiyimlarining zamonaviy talablarga moslashuvi, o'quvchilarga milliy madaniyatni o'rganish imkoniyatlarini yaratishda qanday rol o'ynashi va bu jarayonlarning o'quvchilarda o'zlikni anglash va milliy qadriyatlarni saqlashdagi o'rni tahlil qilinadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI Zamonaviy Kiyimlarda Qoraqalpoq Milliyligining Aks Etitirishi

Globalizatsiya jarayonida, zamonaviy kiyimlar butun dunyo bo'ylab keng tarqalgan bo'lsa-da, milliy kiyimlar va an'analarini saqlash zarurati hali ham dolzarb masala bo'lib qolmoqda. Bugungi kunda qoraqalpoq milliy kiyimlari, zamonaviy dizaynlar bilan birlashtirilgan holda yangilanmoqda. Shuningdek, yangi materiallar, ranglar va naqshlar yordamida qoraqalpoq milliy kiyimlarini zamonaviy talablarga moslashtirishga harakat qilinmoqda. Zamonaviy kiyimlarda qoraqalpoq milliylikning aks ettirilishi, ayniqsa, yosh avlodni o'z millatiga bo'lgan hurmatini oshirishda, milliy madaniyatni yuksaltirishda, va bu an'analarni davom ettirishda katta ahamiyatga ega. Kasb-hunar maktablarida, o'quvchilarga milliy kiyimlarni yaratish yoki ishlatish bo'yicha o'quv amaliyotlari tashkil etish, nafaqat zamonaviy mehnat bozori talablariga javob beradigan ko'nikmalarni shakllantiradi, balki o'quvchilarda milliy madaniyat va san'atga bo'lgan qiziqishni ham rivojlantiradi. Qoraqalpoq milliy kiyimlarini zamonaviylashtirishda bir necha yo'nalishlarni ko'rish mumkin. Masalan:

1. Materiallar va texnologiyalarni yangilash: Kiyimlarda zamonaviy to'qimachilik materiallari, sintetik va ekologik toza matolar ishlatilmoqda. Bu

materiallar nafaqat kiyimlarning sifatini oshiradi, balki ularni yanada qulayroq va uzoq muddatli qiladi.

2. Naqshlarning yangilanishi: An'anaviy naqshlar va bezaklar zamonaviy dizaynlarga kiritilib, o'zgartirilgan yoki stilizatsiya qilingan. Masalan, qoraqalpoq ayollarining "koylak"lari va "chapan"lari zamonaviy uslubda yangilanmoqda, ammo ular o'zlarining milliy naqshlari va elementlarini saqlab qolmoqda.

3. Kiyimlarni zamonaviy o'lchamlar va kesimlar bilan yaratish: Milliy kiyimlarning an'anaviy shakllari, zamonaviy kesimlar va o'lchamlar bilan uyg'unlashtirilgan. Bu usul, kiyimlarning ko'proq yosh avlod uchun jozibador bo'lishini ta'minlaydi.

a)

b)

3-рasm. Zamonaviy liboslarda qoraqalpoq milliy kiyimlarining milliyligini aks etirilishi.

Milliy kiyimlarning ahamiyati nafaqat estetika, balki ijtimoiy, siyosiy va madaniy jihatlardadir. Ular xalqning tarixiy o'zligini saqlash va kelajakka yetkazishning muhim vositasi bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, zamonaviy kiyimlar dizaynida milliy elementlarning aks ettirilishi xalqning madaniyatiga bo'lgan hurmatni, global modaga moslashishni va barqarorlikni ta'minlashni anglatadi. Milliy kiyimlarning zamonaviy dizaynda aks ettirilishi, global modaning talablariga moslashish bilan bog'liq. O'quv amaliyotlarida milliylikni aks ettirishda talab va imkoniyatlar o'rtasida muvozanatni topish juda muhimdir. Shu nuqtada, milliy elementlarning global bozorga moslashgan holda, boshqa millatlar bilan madaniy almashuvni qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

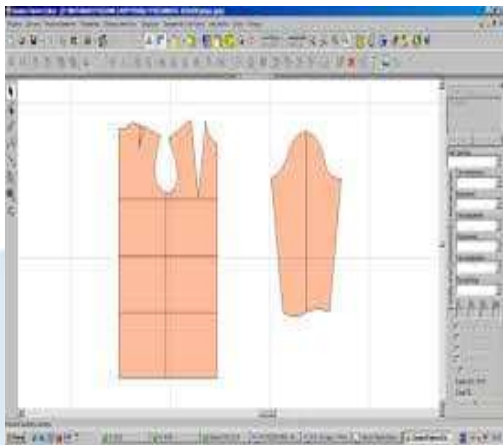
TAHLIL VA NATIJALAR MUHOKAMASI *O'quv Amaliyotlarida Milliy Kiyimlarning O'rni.* O'quv amaliyotlari, ayniqsa kasb-hunar maktablarida, o'quvchilarning faqat texnik yoki kasbiy ko'nikmalarni egallab qolishi uchun emas, balki ularni ijtimoiy, madaniy va ma'naviy jihatdan ham to'liq rivojlantirish uchun mo'ljallangan. Milliy kiyimlarni o'rganish, o'quvchilarga faqatgina estetik va texnik jihatlarni o'rgatibgina qolmay, balki ularni o'z milliy madaniyatiga hurmat va sevgi bilan yondoshuvni rivojlantiradi. Bu, o'quvchilarning o'zligini anglashiga, o'z tarixini, qadriyatlarini va madaniy merosini qadrlashga yordam beradi. Kasb-hunar maktablarida o'quv amaliyotlari davomida milliy kiyimlar o'rganilsa, bu o'quvchilarga o'z milliy madaniyatini tanib olish, uni zamonaviy talablarga moslashtirish va shuningdek, bu an'analarni zamonaviy dizayn va texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi. Milliy kiyimlarni o'rganish jarayoni, o'quvchilarga nafaqat milliy modaning estetik jihatlarini, balki ularning tarixiy va madaniy ahamiyatini tushunishga imkon yaratadi.

Milliy Kiyimlar va Ularning O'quvchilarga Bo'lgan Ta'siri

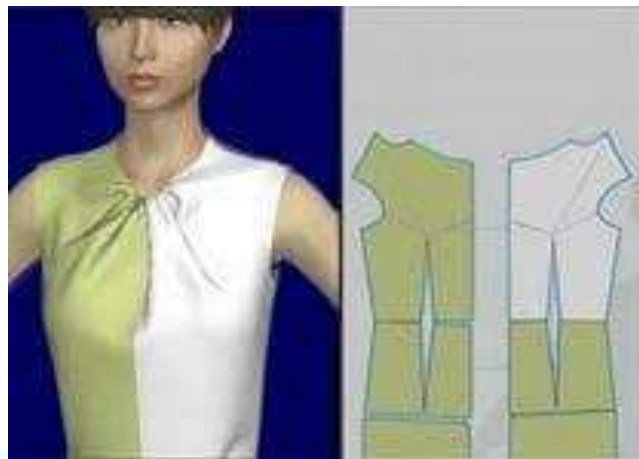
1. O'zlikni anglash va milliy qadriyatlarni saqlash
Milliy kiyimlar orqali o'quvchilar, o'z millatining tarixiy merosi va madaniy qadriyatlari bilan tanishadilar. Kiyimlarning naqshlari, ranglari va bezaklari orqali ular xalqning ijtimoiy hayoti, mehnat madaniyati va diniy an'analari haqida bilib oladilar. Misol uchun, qoraqalpoq milliy kiyimlaridagi geometrik naqshlar va hayvon tasvirlari, o'quvchilarga xalqning qadimiy tarixini va tabiatga bo'lgan aloqasini o'rgatadi. Bu jarayon o'quvchilarda o'z xalqining qadriyatlarini qadrlashga, uning madaniy merosini saqlashga bo'lgan mas'uliyat hissini uyg'otadi.

2. Milliy kiyimlar va milliy o'zlikni saqlash
O'quv amaliyotlarida milliy kiyimlarni yaratish va ulardan foydalanish orqali o'quvchilar o'zlarining madaniy va milliy o'zliklarini saqlashga o'rganadilar. Milliy kiyimlarni zamonaviylashtirish va ularni ijtimoiy hayotga moslashtirish orqali o'quvchilar nafaqat o'z tarixiga hurmatni saqlaydilar, balki uning zamonaviy talablarga mos ravishda yangilanishi zarurligini tushunadilar. Kasb-hunar maktablarida milliy kiyimlarni yaratish bo'yicha amaliyotlar o'tkazish, o'quvchilarga o'zlarining madaniyatiga, tarixiga va o'zliklariga bo'lgan e'tiborlarini oshiradi.

3. Kasbiy ko'nikmalar va kreativlikni rivojlantirish
Milliy kiyimlarni o'rganish, o'quvchilarning kreativligini rivojlantirishga yordam beradi. Kiyim yaratish jarayonida o'quvchilar o'z fikrlarini va tasavvurlarini amaliy jihatdan ifodalash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Milliy kiyimlarni zamonaviy dizaynlar bilan uyg'unlashtirish, o'quvchilarda ijodiy yondoshuvni rivojlantiradi, bu esa nafaqat o'zlikni saqlash, balki kiyim dizayniga bo'lgan bilim va ko'nikmalarni mustahkamlashga yordam beradi.

a)

b)

4-rasm. Amaliyotda tikuvchilikga doir zamonaviy kiyimlar bilan milliy kiyimlarni uyg'unlashtirib eskiz yaratish texnologiyasi

Milliy Kiyimlarni Innovatsion Yondoshuvlar Bilan Uyg'unlashtirish

Zamonaviy kiyim dizaynida milliylikni aks ettirishda innovatsion yondoshuvlarning o'ri muhim. O'quv amaliyotlari nafaqat an'anaviy uslublarni o'rgatadi, balki talabalarga bu elementlarni zamonaviy sharoitda yangicha usulda ishlatishni ham ko'rsatadi. Bunday yondoshuvlar, asosan, texnologiyalar, yangi materiallar, minimalizm va ekologik aspektlarni hisobga olgan holda amalga oshiriladi.

Innovatsion texnologiyalar: Kompyuter yordamida modellashtirish, 3D-dizayn va boshqa ilg'or texnologiyalar o'quv amaliyotlarida milliy kiyimlarni zamonaviylashtirishda qo'llaniladi. Masalan, an'anaviy **adras** matosidan zamonaviy kiyim yaratishda yangi tikish texnologiyalarini va yuqori sifatli materiallarni qo'llash mumkin. O'quvchilarga bunday texnologiyalarni o'rgatish, milliy kiyimlarning zamonaviy dizayndagi yangi shakllarini yaratish imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR Qoraqalpoq milliy kiyimlari — bu nafaqat xalqning estetik didi, balki uning tarixiy, madaniy va ma'naviy qadriyatlarining ramzi. Bugungi kunda, qoraqalpoq milliy kiyimlarini zamonaviylashtirish va ularni yoshlar orasida targ'ib qilish orqali milliylikni saqlash va rivojlantirish mumkin. Kasb-hunar

maktablarida o'quv amaliyotlari doirasida qoraqalpoq milliy kiyimlarini o'rganish, nafaqat kasbga oid ko'nikmalarni shakllantiradi, balki o'quvchilarda o'z milliy madaniyatiga hurmat, qadriyatlar va an'analarni saqlashga bo'lgan ishonchni oshiradi. Shunday qilib, milliy kiyimlar, globalizatsiya jarayonida ham, o'zining o'zgarmas ahamiyatini yo'qotmaydi va zamonaviy dunyoda qayta jonlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Maxmudova D va boshqalar “Muxandislik va kompyuter grafikasi”. - T.: “History and Page”, 2022 y.
2. Komilova X.H., Hamrayeva H.Q. “Kiyim loyihalash asoslari”. - T.: “Ilmziyo”, 2014 y.
3. Toshpo'latov S.Sh. va boshqalar. “Keng assortimentdagi kiyimlarni loyihalash, modellashtirish va badiiy bezash”. -T.: “Faylasuf”, 2014 y.
4. Abdullayeva Q.M. va boshqalar. “Tikuv buyumlarni loyihalash, modellashtirish va badiiy bezash”. - T.: “Noshir”, 2016 y.
5. Q.M.Abdullayeva. Tikuvchilik buyumlarini loyihalash va modellashtirish asoslari. Nizomiy nomidagi TDPU bosmaxonasi, 2003.
6. T.A. Ochilov. Gazlamashunoslik. — T., G 'G 'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2003.
7. Ayollar ust kiyimining tikuvchisi — chevar. O'quv qo'llanma. — T., «Talqin», 2003.
8. G. O. Qulijanova, S.S.Musayev. Yengil sanoat mahsulotlari texnologiyasi. O'quv qo'llanma. — T., G'.G 'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2002.
9. Faxriddin B., No'monbek A. ABS SISTEMASI BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNING TORMOZ SAMARADORLIGINI MATEMATIK NAZARIY TAHLILI //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – T. 4. – №. 1. – C. 333-337.
10. Qurbonazarov S. et al. ANALYSIS OF THE FUNDAMENTALS OF MATHEMATICAL MODELING OF WHEEL MOVEMENT ON THE ROAD

SURFACE OF CARS EQUIPPED WITH ABS //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2024. – Т. 4. – №. 8. – С. 45-50.

11. Xuzriddinovich B. F. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILNI TORMOZ PAYTIDA O‘ZO‘ZIDAN VA MAJBURIY TEBRANISHLARINI TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA‘SIRINI TAHLIL QILISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 47. – №. 4. – С. 81-87.

12. Xusinovich T. J., Ro‘zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH.

13. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABS BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Academic research in educational sciences. – 2024. – Т. 5. – №. 5. – С. 787-791.

14. Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдуқаҳоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>
https://www.iupr.ru/_files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34ea.pdf?index=true

15. M. Jabborova. Tikuvchilik texnologiyasi. —Т., «O‘qituvchi», 1989.

16. T.M. Poshshaxo ‘jayeva. Xizmat ko‘rsatish mehnati. 5 - 7 - sinflar uchun o‘quv qo‘llanma. — Т., «O‘qituvchi», 1997